

PŘEDKLÁDACÍ ZPRÁVA

Průběžná zpráva o plnění Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 byla vypracována na základě usnesení vlády ze dne 8. června 2009 č. 729 o Národní politice výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2009 až 2015 (dále jen „NP VaVaI“).

NP VaVaI byla připravována v letech 2008 a 2009. Cíle a aktivity NP VaVaI vycházely z tehdejších makroekonomických podmínek, kdy se uvažovalo o vysokém meziročním nárůstu HDP v České republice a v souvislosti s tím se předpokládalo, že výdaje na výzkum porostou trvale o 8 % ročně.

Vzhledem k ekonomické situaci se po roce 2009 celkový nárůst výdajů na výzkum, vývoj a inovace (dále jen „VaVaI“) zpomalil. Výdaje českého státního rozpočtu na VaVaI zůstaly v roce 2012 na úrovni roku 2011 a tento stav se očekává i v následujících třech letech. Všechny dostupné statistické údaje tedy ukazují změnu základních předpokladů, na kterých je NP VaVaI postavena.

Průběžným hodnocením NP VaVaI se Rada pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „RVVI“) zabývala od roku 2010, kdy byla v měsíci září na základě veřejné zakázky uzavřena smlouva s Technologickým centrem AV ČR s názvem „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“, na jejímž základě byly vytvořeny studie k plnění jednotlivých opatření. Analýzy k plnění jednotlivých aktivit jsou zveřejněny na www.vyzkum.cz.

Do dokumentu jsou na základě usnesení vlády ze dne 8. června 2009 č. 729 o NP VaVaI (body II/2 a 3) zapracovány průběžné zprávy o plnění aktivit pro dosažení cílů NP VaVaI Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“), Ministerstva průmyslu a obchodu (dále jen „MPO“), Akademie věd České republiky (dále jen „AV ČR“), Technologické agentury České republiky (dále jen „TA ČR“). Do dokumentu jsou rovněž zapracovány výsledky Závěrečné zprávy Mezinárodního auditu systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice (Technopolis Group) a stanovisko Svazu průmyslu a dopravy.

Hlavním cílem NP VaVaI je vytvoření rámce pro realizaci opatření v oblasti VaVaI stimulující rozvoj znalostní společnosti, který povede k dalšímu růstu konkurenceschopnosti české ekonomiky a ke zlepšení kvality života obyvatel ČR. NP VaVaI má dále celkem 9 cílů a 35 aktivit (opatření).

Do průběžného vyhodnocení plnění NP VaVaI byly zahrnuty všechny cíle a aktivity bez ohledu na to, kdy mají být jednotlivé aktivity obsažené v NP VaVaI realizovány. Všechny aktivity jsou plánovány na období 2009 až 2015, některé mají stanovené termíny realizace, některé mají být plněny průběžně po celou dobu platnosti NP VaVaI.

Z celkového počtu 35 aktivit NP VaVaI můžeme kladně hodnotit plnění nebo průběh plnění přibližně u poloviny. Přesto hlavním závěrem, vyplývajícím z dosavadní realizace NP VaVaI je, že přes řadu dílčích zlepšení a investiční i neinvestiční podporu VaVaI v řádu

desítek miliard korun ročně není posun v kvalitě VaVaI a realizaci výsledků v praxi dostatečný.

Nelze opomenout skutečnost, že vyhodnocení jednotlivých aktivit a cílů je poměrně náročný proces vycházející z několika zdrojů, jejichž závěry nejsou vždy zcela jednotné. Problémem je, že na NP VaVaI nenavázal souhrnný akční plán, ve kterém by byly stanoveny postupné kroky realizace a indikátory dosažení cílového stavu. U některých aktivit nebyly buď vůbec, nebo nebyly zcela jasně nastaveny indikátory jejich plnění, takže hodnocení bylo možné provést pouze na základě studií zpracovaných Technologickým centrem AV ČR na základě veřejné zakázky s názvem „Analýzy a podklady pro realizaci a aktualizaci NP VaVaI“ a zpráv poskytovatelů.

Průběžné vyhodnocení plnění NP VaVaI na léta 2009 až 2015 je základem pro Aktualizaci NP VaVaI, která má být předložena ke schválení vládě na základě usnesení vlády ze dne 27. září 2011 o Národní inovační strategii České republiky. Podle tohoto usnesení vlády má Aktualizaci NP VaVaI předložit předseda RVVI ve spolupráci s ministrem školství, mládeže a tělovýchovy a ministrem průmyslu a obchodu do konce roku 2012.

V dokumentu se navrhuje posun termínu předložení materiálu do 31. března 2013. Důvodem změny je nutnost provázat aktualizovanou NP VaVaI s dokumenty určujícími principy využívání fondů EU pro nadcházející období kohezní politiky v letech 2014-2020. V této souvislosti se jedná zejména o operační programy spadající do gescí Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstva průmyslu a obchodu a jejich náplň bude připravována právě v průběhu 1. čtvrtletí roku 2013.

Od roku 2007 do roku 2015 přijde do systému vzdělávání a VaVaI více než 150 mld. Kč z evropských prostředků a okolo 26 mld. Kč ročně ze státního rozpočtu. V dalším programovacím období v letech 2014-2020 se předpokládá využití dalších až 120 mld. Kč z EU fondů na podporu VaVaI v ČR. Akce realizované z EU prostředků v současnosti a jejich další finanční náročnost v kombinaci se správným rozhodnutím o směřování finančních prostředků v dalších letech do roku 2020, může vést k poměrně rychlému zvýšení konkurenceschopnosti České republiky zvyšováním jejího inovačního potenciálu a schopností jej využít. Při nesprávném uchopení příležitostí v následujících letech však může naopak dojít k devastaci tohoto potenciálu a dalšímu propadu ČR v mezinárodním srovnání konkurenceschopnosti.

V dokumentu se dále navrhuje, aby aktualizovaná Národní politika výzkumu, vývoje a inovací na léta 2009 až 2015 byla předložena až s výhledem do roku 2020. Důvodem je, že k dostatečnému horizontálnímu provázání aktivit je kromě vhodného organizačního uspořádání nezbytná **provázanost založená na jednotné a jedné strategii, případně politice s horizontem nejméně do roku 2020**. Tuto roli jen částečně plní Národní inovační strategie a Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti ČR. Vzhledem ke konstrukci NP VaVaI a jejímu horizontu v roce 2015, tímto dokumentem nemůže být ani platná NP VaVaI. Usnesením vlády ze dne 19. července 2012 č. 552 schválené priority orientovaného výzkumu, vývoje a inovací do roku 2030 v kombinaci s aktualizovanou NP, obsahující výhled do roku 2020, tuto roli naplní. V návaznosti na nejvýznamnější evropské dokumenty, strategie Evropa 2020 a rámcový program pro výzkum a inovace Horizont 2020, finančně pak s ohledem na skloubení národních a evropských finančních prostředků, které budou plynout do VaVaI,

lze dosáhnout cíle reformy VaVaI vládou schválené v roce 2008 a podstatným způsobem přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti České republiky.

Schválení materiálu nebude mít negativní dopad na státní rozpočet. Materiál nebude mít negativní dopad na podnikatelské prostředí České republiky ani na rovné postavení mužů a žen.

Průběžná zpráva o plnění NP VaVaI byla schválena RVVI na jejím 276. zasedání konaném dne 26. října 2012. Do meziresortního připomínkového řízení byl rozeslán dopisem 1. místopředsedkyně Rady pro výzkum, vývoj a inovace PhDr. Miroslavy Kopicové dne 29.10.2012, s termínem dodání stanovisek do 12.11. 2012.

V rámci meziresortního připomínkového řízení bylo vzneseno celkem 30 připomínek, z toho 7 zásadních. Zásadní připomínky předložilo Ministerstvo průmyslu a obchodu a Akademie věd České republiky. Předkladatelé zásadních připomínek s jejich vypořádáním vyslovili souhlas.